

GOSPODARSKI VESTNIK

Št. 6.

V Gorici, dne 1. junija 1926.

Leto IV.

Izhaja enkrat na mesec. Stane letno
10 lir. — Posamezna številka 1 liro.

Uredništvo in uprava v Gorici, Via S.
:: Giovanni Štev. 6., I. nadstr. ::

==== Ponatis je dovoljen s popolno navedbo vira. ====

Furlan Janko:

DALJE.

V članku »Kmetška mladina« sem poudaril, da golo strokovno podavanje kot tudi vsako delovanje na kmetijsko-gospodarskem polju, katero (delovanje) ne sloni na zdravem osnutku in ni smoteno, je in ostane le poskusna poteza.

Menim, da je to tako na dlani, da je vsako dokazovanje odveč, posebno onim, ki nočejo tega razumeti. Z beljenjem ne rešimo slavnice, katere zidovje je slabo; stavba se lahko zruši med našim delom.

Taka stavba je naše kmetško gospodarstvo. Naša hrbtnica — kmetški živelj — se lomi in ni rešilve iz kritičnega položaja, če ni hitre in korenite operacije. V tem pogledu ne moremo stati brezbrizno ob strani. Saj lahko brez ovinkov pribijemo: Kmetovalec nam je vse, ž njim rastemo in pademo, ostanemo ali izginemo. Čudno, da se tega ne zavedamo in nimamo pravega oziroma zadostnega umevanja, ko smo malone vsi iz selskih hiš.

Prvi vzrok kmetškemu hiranju je gospodarsko-socijalne narave, ki stresa vse nižje razrede. Iz zadrugarja, kar je bil prvotni človek, je zašel v fevdalno (grofovsko) gospodarstvo, ki si je prisvajalo izključno pravico nad zemljo. Kmetovalec je preskušal vse grozote tlačanstva. Tudi kasneje se mu ni dobro godilo. Praznih rok je izšel iz boja za osvoboditev iz tlačanstva in nastopil nov križev pot v novem, iz fevdalstva zraslem gospodarsko-pravnem redu, slonečem na popolni svobodi: na svobodi pridobivanja, na svobodi lasnine, pogodb itd.

Težko je bilo njegovo delo. Visoka davčna bremena so ga pognala v dolgove. Prisiljen je bil prodajati svojo zemljo in se trumoma seliti v mesta, ki so naglo rasla v vedno večje industrijske obrate. V zgodovini je vedno tako, da tok ljudstva gre vedno v smer najmanjšega odpora. Tok ljudstva v mesta sega do današnjega dne, ko vstaja pred našimi očmi nov pojav: mesta so polna in prenasočena, preveč »praznih rok« jih ogroža, dežela pa je vsled zgoraj navedenih, še vedno vladajočih krivic v gospodarski in kulturni zaostalosti. Ni torej ravnovesja.

Kmetovalec je ostal daleč za časom, prepuščen sam sebi in svojemu bornemu obratu, na katerem ne more uporabljati znanstvenih pridobitev. Kolikor je doslej dobival, so bile te razpršene drobtine. Tudi z ljudsko šolo si je bil malo na boljšem. Ta mu je nudila le obrise v splošni naobrazbi, nikdar pa sistematične, smotrene kmetijske vzgoje in pouka. Šola ni torej bila v pravem pomenu besede ljudska šola. Nanjo so se stavile premajhne zahteve; smatrala se je za manj vredno, ker je imela služiti po večjem, le vzgoji duha one (kmetške) plasti, ki stoji v družabnem oziru najnižje. O današnji šoli niti ne govorimo; smatrati jo moramo za nestvor in brezvsebinsko.

Računali imamo z dejstvom, da imamo pred seboj nevzgojeno in nepoučeno kmetško-delavsko maso, katero imamo seznaniti s pogoji za vzdržanje v tem kritičnem trenutku. Nedvomno je to naša prva dolžnost in naloga. Ni pa

to mogoče, dokler se ne odrešimo predsodkov, da je kmetijsko življenje manj vredne vsebine, dokler se mu ne približamo in ocenimo njegovo bistvo od idealne strani, oziroma dokler si ne izklešemo smotra kmetijske vzgoje in izobrazbe.

Omikanejši stanovi, čeravno po večini iz kmetijskih hiš, kmetijski stan premalo cenijo ali ga celo prezirajo in z nekimi zadoščanjem luščijo iz njega napake. S tako duševnostjo si le lepimo pečat neizobrazbe. Spoznajmo najprej sebe, posebno še, ker smo meso istega mesa!

Neovrgljivo dejstvo je, da bo kmetija tudi v bodoče glavni vir našega bogastva, a tudi lahko naše — bede. V kmetijski hiši ni razkošja, ni prenapetosti, ni sijaja in uživanja, pač pa je zmernost in umerjenost, so posebnosti uslnih izročil, šeg, navad in običajev, je domača pesem, zdravje in krepek značaj. Zato ponavljam: pogledimo v se in primerjajmo!

Tudi podčrtam, da se maščuje in se bo britko maščevalo, če bomo prezirali resnico, da je gospodarsko (pri nas kmetijsko) vsebina in temelj vsemu drugemu, da je snovno življenje vir duhovnemu. Mi se ohranimo in rešimo le, če bo kmetiovalec na svoji zemlji z razumom, če bo strokovnjak v svojem krušnem delu, če bo dober gospodar.

Mi moramo postati učitelji kmetijskih mas, posvetiti se moramo pravi ljudski vzgoji, kmetijski izobrazbi, imajoč ved-

no pred očmi, da je večjega pomena, kakšen je gospodar kmetije, kot pa kmetija, da je važnejše nego plug, kdo orje z njim. Kmet mora spoznati stvarine in moči prirode in jih znati izkoriščati, usvojiti si mora tehnične zmožnosti. Liebig, znameniti kmetijski kemik, pravi: »V vseh deželah stojijo blagostanje, bogastvo, pravost, moči, sile zemlje v razmerju s svolo znanosti, katere si je ljudstvo pridobilo«. Šele na ta način se moramo usposobiti za pravo združno življenje, ki stremi za samopomočjo, notranjo organizacijo, zedinjenjem, vzajemno strokovno samopomočjo, uporabo kmetijske vede in tehnike, ureditvijo kmetijske vzgoje in za zvezo kmetijskega proizvodjanja z mestnim konsumom.

S temi združenji tudi sčasoma iztrgajo kmetije iz rok izčrpanje svojega dela po gmočno močni in učeni manjšini.

Iz tega smotra, to je iz resnične kmetijske kulture, zrastejo stavbe materialne in moralne vrednosti.

Ali naj še dalje govorim, da se me bo razumelo? Naši izobraženci, izkušeni možje, semkaj stopite, da zagledate nov sve! Pojdimo med mlade kmete, družimo jih, vzgajajmo in učimo! Malo več smisla za kmetijsko gospodarstvo!

Nič me ne moti, če čujem v odgovor: »Prenapete sanje! Naše razmere in ti načrti!« Da, ravno iz naših razmer rastejo taki načrti, ki se dajo uresničiti. Treba je le gledati v obraz — življenju in malo več zaupati sebi.

Živinoreja.

ZIVINOREJCI POZOR — VAM V KORISTI!

Iz razmotrivanj vesnega opazovalca razmer na naših živalskih trgih, katere smo čitali v zadnjih številkah našega lista v člankih: »Ko kupujem kravo«, je razvidno, da stoji naš govedorejec pred težko skrbjo, ko hoče kupiti kravo — dobro mlekarico. Na živalskih trgih je težko iztahniti dobro kravo.

Tako izgube naši ljudje po dva, tri dni, prebredejo pol dežele, predno naletijo na žival, ki ima pogoje, da ne bo živinorejcu v izgubo, ampak v dobiček.

Da pomagamo vsaj deloma našim naročnikom pri tem delu, je uredništvo sklenilo, da bo prinašalo v listu brezplačno ponudbe in povpraševanja onih, ki želijo kupiti ali pa prodati dobro kravo — mlekarico. Kdor ima torej na prodaj dobro kravo, ki jo hoče prodati brez

prekupcev in mešelarjev, naj to sporoči našemu uredništvu na dopisnici. Mi bomo to v listu priobčili, ne bomo pa imenovali imena prodajalca odnosno kupca. Na enak način naj se oglašajo tudi kupci, ki želijo kupiti dobro živinče. Mi bomo to prinašali v listu pod posebno rubriko. Znamke za odgovor po pošti je treba priložiti. Poudarjamo: Ponuditi in poprašati morejo le naši naročniki, ki jim pojdemo brezplačno na roko.

Ako se nam posreči spraviti na ta način v bivši porušeni del dežele, recimo, le sto dobrih krav mlekaric, bomo s svojo pobudo zadovoljni. — UREDNIŠTVO.

Dr. G. I.:

PRVA POMOČ V HLEVU.

(Dalje.)

Zanimanje, ki so ga dosedani moji članki vzbudili med čitatelji, me vzpodbuja, da nadaljujem v tej smeri. Marsikatero stvar so naši živinorejci že slišali in znali, a tudi že večkrat pozabili. Zato ne bo nikomur v škodo, če opišem slučaje, ki so že bolj znani, in če tudi kaj donavljam.

Zadušenje.

Dim ob času požara, dalje časa trajajoče zadržanje z verigo ali z vrvo pri jaslih, dolgo bivanje živali v tesnih, neprezračanih prostorih, posebno pa v železniških vozovih: vse to povzroča več ali manj nevarne slučaje zadušenja ali zadavljenja.

Včasih je položaj prav opasen, tako da stoji žival že prav na robu pogina, a vendar je še mogoča rešitev, ako ji še o pravem času pomagamo. Pomagati pa moramo živali takoj, dokler je še zapaziti na njej kakšno, četudi najmanjše znamenje življenja. Hitra pomoč obstoja v tem, da ravnamo s tako živaljo na oni način, kakor delamo navadno pri tistih teletih, ki pridejo na svet z znamenji zadušenja, in sicer:

a) Prenesimo žival nemudoma na čisti in sveži zrak;

b) Gibajmo ji na vso moč prednji nogi, premikaje ju ročno od života in proti njemu;

c) Odpirajmo in zapirajmo ji gobec in potegujmo ji večkrat zmerno jezik;

č) Dajajmo ji duhali kisne ali amonjakove esence;

d) Stiskajmo jo večkrat, pa ne premočno, po rebrih;

e) Ribajmo žival s suho slamo;

f) Škropimo ji ušesi, nosnici in prsa obilno s čimbolj mrzlo vodo;

g) Ko pride žival k sebi, spravimo jo v hladen, zračen prostor in dajmo ji približno en liter mornega vina popiti. Teletom, ki smo jih rešili zadušenja, ni treba dajati vina.

Ni izključeno, da živali zapre sapo kakšen tuj predmet, ki se ji slučajno zaplaci v grlo ali sapnik. Ako ne moremo izvleči predmeta in ako je vsled tega žival v nevarnosti, poskusimo ji umetno odpreti pot, da bo mogla dihati.

Zvežimo žival in pritrdimo jo na tak način, da se ne bo mogla gibati in kaj žalega storiti onemu, ki jo bo zdravil. Ena oseba drži žival tako, da ji raztegne glavo in vrat, dočim jo drugi od zunanje strani vraču z roko prime za sapnik pod onim mestom, kjer tiči tuji predmet, ki ovira dihanje in žival duši. Potem se z rezilom naredi primerna zarez v kožo, na kateri pa se je prej že obrila dlaka. Ločijo se pod kožo stoječe tkanine, dokler se dospe do sapnika, v katerega se nato napravi tudi zarez. Zarezo v sapniku je razširili in jo ohranili odprto, dokler ne pride živinozdravnik, ali dokler je žival v nevarnosti. Tako napravljena odprtina omogoči živali dihanje in jo reši pogina, ki bi bil drugače neizbežen.

Poudariti moram, da je taka operacija nekoliko predrzna in nevarna. In tudi nima vsakdo poguma, da bi jo izvršil. Vendar, ako jo napraviš, imaš vsaj nekaj upanja, da žival rešiš, ker je drugače zapisana gotovi smrti.

Tu je pač na mestu ono tolažilo, ki ga rabi naš kmet, ko pravi: »Če rata, rata; če ne rata, pa frata«. — (dalje.)

Živinozdravnik Dr. Legiša Mirko:

SPOZNANJE BREJOSTI PRI GOVEJI ŽIVINI.

Veliko skrbi dela našemu živinorejcu vprašanje, ali je, ali ni breja njegova krava oziroma junica.

Hočem zato tukaj na kratko opisati znake brejosti pri naši goveji živini. Opozoriti moram pa prej na dve bolezni, ki razsajata v naših krajih: in ti sta kužni katar na spolovilih in vnetje maternice ali beli tok. Ako živinče boleha na teh boleznih, ne pripuščaj, ker je denar in čas zavržen. Pošten bikorejec pa okužene in bolne krave vedno zavrne.

Ako sta bik in krava zdrava, je velika verjetnost, da se krava oplodi takoj pri prvem skoku. Po treh tednih začnemo opazovati prve znake brejosti: krava se ne poja (drugače se navadno poja vsakih 20 do 30 dni); iz sramnice se ji cedi sluznata tekočina čokoladne barve. Naši ljudje pravijo: »krava se prvi krat čisti«. Ako je to čiščenje brezbarvno, je navadno znamenje, da krava ni breja. Glede na pojanje naj tukaj omenim, da krave mnogokrat kažejo znake pojanja do 6. meseca brejosti. Nadalje postane krava mirnejša. Na paši se rada izogiba družbi. V hlevu se rada liže, žre hitreje in mnogokrat začenja pobirati cunjje, kosti, zemljo itd., kar prej ni delala. Na koncu prvega meseca brejosti, zateče navadno junicam vime, v 3. mesecu brejosti pa začenjajo rasti sesi v dolžino; ne da bi se pri tem povečevalo tudi vime.

Prve šliri mesece se nahaja plod v gornjem zadnjem delu trebušne votline. Razmeroma je zelo majhen, tako da se ga od zunaj ne more opaziti. Šele v 5. mesecu se začenja spuščati proti dnu trebušne votline, le redko pa se ga že v tem mesecu opaza od zunaj. V 5. mesecu se krava začenja debeliti, ter proti koncu tudi polagoma širiti, dočim se začenjajo junice širiti šele v 6. mesecu. Na koncu 5. meseca, t. j. na koncu 20. tedna brejosti se izceja iz sramnice brezbarvna sluznata tekočina: »krava se v drugič čisti«. V tem času je žival tudi nemirna

in občutljiva. Mnoge krave zgube za par dni mleko in kažejo vse znake pojanja. Naši živinorejci pravijo temu, da je krava pol časa breja. V tem času se začenja tudi plod gibati v maternem telesu. Najlepše se to gibanje opaža, ko zjutraj kravo pojimo z mrzlo vodo, ali pa jo molzemo in pri tem naslonimo glavo na desno stran trebuha.

V 6. mesecu se začenja plod naglo razvijati, krava pa širiti. V tem času se razvijajo tudi krogi na rogovih, po katerih računamo približno starost krave. Mnogokrat napada žival kostolomnica, kateri lahko kljubujemo, ako pravočasno pokladamo klajno apno. Pri junicah začenja rasti vime proti koncu 6. meseca brejosti. V vimenu pa mora biti gosta in lepljiva tekočina. Ako je vodena, pomeni, da telica ni breja. Od 6. meseca naprej je navadno zelo lahko spoznati brejost. Glavni znaki so: gibanje ploda, velika širina matere, zgubljanje mleka ter končno oteklina vimena in sramnice.

V nekaterih slučajih so znaki brejosti tudi, da se krava ne pusti molsti, da se pomolženo mleko kmalu zjeda, da mleko spreminja barvo, da ima čuden okus itd.

To bi bili glavni znaki brejosti, katere opaza lahko vsak živinorejec. V dvomljivih slučajih pa je najbolje, da pokliče na pomoč živinozdravnika. Omenim naj pa še, da se brejost ne da spoznati po mleku.

Živinozdravnik Gerbic Josip:

LETOŠNJA NEVARNA GOVEJA PIČA.

Teško so naši živinorejci pričakovali letos nove zelene krme, posebno oni, katerih zaloge sena so pričele na pomlad vsihati. Povpraševanje po senu je bilo začetkoma pomladi silno. Lansko seno je doseglo na pomlad visoke cene.

Nova, letos posušena krma je že pričela nadomeščati izčrpane lanske zaloge. Vsled deževnega vremena pa je malo težko letos spraviti pod streho pokošeno in popolnoma osušeno krmno. Taka nepopolnoma osušena piča se po-

tem doma na kupu vgreje in boleznj goveda so tu.

Tudi je opažali letos, da se že navidez popolnoma osušeno in pod streho spravljeno seno vsled vedne vlage speš omeči in postane vlažno, kot bi ne bilo popolnoma osušeno in razne kolike in vnetja črevesja pri domačih živalih so tu!

Živinorejci! Posvečajte krmljenju z lelošnjo osušeno pičo dvakratno pažnjo. Vgreta, vlažna piča vas zamore spravili ob dandanes redko sejane tišočke!

Dr. Marsan Malija:

SKRBIMO ZA PLANINSKE PAŠNIKE!

Krivo naziranje.

Na splošno vlada mnenje, da pašnik ne rabi nikakega posebnega oskrbovanja in negovanja. Pašnik, pravijo, se lahko prepusti naravnim silam, ker trava raste in uspeva, ne da bi rabila človeške pomoči.

Tako naziranje je pogrešeno in je glavni vzrok, da je večina pašnikov v gorenji soški dolini prepuščena sama sebi in da na njih cvete nered in zanemarjenost.

Važnost planinskega pašnika.

V kmeljskem gospodarstvu naše pokrajine igrajo prav planinski pašniki jako važno ulogo. Dejstvo, da se živina v hribih, izvzemši zimske mesece, pase prosto na planinah in živi od planinske paše, je zadosten dokaz za gorenjo trditve. Dokaz je tudi, da je razvoj in napredek živinoreje v hribih, pridelek mleka, sira in masla, iz katerih črpa naše gorsko prebivalstvo glavni vir svojih dohodkov, v tesnih in neposrednih stikih z dobrim in pravilnim oskrbovanjem planinskih pašnikov.

Kdor želi, da bi se naša pokrajina gospodarsko dvignila, mora priznati, da je treba v prvi vrsti skrbeti za pospeševanje umnega planšarstva, ki tvori podlago našega gospodarstva, posebno v goratem delu pokrajine.

Čiščenje pašnikov.

Naši planinski pašniki se nahajajo na sploh v slabem stanju. Krivi so v tem pogledu pa ljudje sami, ker ne oskrbujejo in vzdržujejo pašnikov, kakor bi jih morali, in kakor bi jih lahko. Zato pašniki stalno propadajo.

Koliko kamenja in skalnatih drobcev leži po pašnikih, ki bi se z lahkoto odstranili! Koliko škodljivih in nekoristnih rastlin bujno raste na njih, ne da bi jih pravočasno izruvali in tako zabranili, da bi pognale seme! Koliko brezpotrebne grmičevja je bohožno raztresenega po pašnikih, ne da bi ga kdo pokončal! In vendar zavzema ravno raztreseno kamenje, škodljive rastline in razno grmičevje mnogo, premnogo rodovitne površine pašnika, ne da bi imela živina najmanjšega haska. Na tej površini paše ni.

Tako čiščenje bi morali živinorejci v hribih redno vsako leto opravljati. Ako bi se po tem ravnali, bi za mnogo zboljšali donosnost pašnikov, ki bi mogli nuditi živini mnogo več izborne paše!

Urnava in setev.

Malo pažnje se posveča tudi urnavi pašnikov in sejanju travnatih semen na onih mestih, ki jih vodni toki razjedajo in od koder odnašajo rodovitno zemeljsko plast. V vseh takih slučajih bi morali umni živinorejci takoj poskrbeti za popravo: izravnati bi morali nastale razore in luknjasta tla, prazna mesta pa posejati z dobrimi travnatimi semeni in jih primerno pognojiti. Ako bi to delo prvič ne uspelo vsled naravnih vplivov, ponovi naj se drugo in tretje leto, če je treba, dokler ne dobi površina pašnika enotne ravne oblike, ki bo dobro obraščena z redilnimi travnatimi vrstami.

Skrb za gnoj.

Velika pomanjkljivost, ki jo, žalibog, moreš opažati na vseh planinah, je slabo zbiranje in še slabše spravlanje gnoja. In vendar bi lahko bilo vsakomur znano, da more pravilno oskrbovanje in umna raba gnoja podvojiti donos pla-

nine. Dvojna korist pravnega zbiranja gnoja je v tem: s spravljenim gnojem moreš umno pognojiti pašnik, ki potem boljše rodi; po drugi strani pa povzročiš s spravljanjem gnoja, da se pašnik marsikje ne pokvari, kar bi se gotovo zgodilo, ako bi kupi živalskih odpadkov ostali na mestu, kjer jih živina pušči. Kupi odpadkov zamorijo dobro travo in pospešujejo krog sebe rast nekoristnih rastlin, ki jih živina ne vživa.

Gnoj, ki se pridobiva na planini, naj se uporablja dalje za gnojenje travnikov, ležečih v bližini staj. Takih travnikov ne sme nikoli primanjkovati na planini. Njih namen je, priskrbeti živini hrano za slučaj snega ali slabega vremena.

Ne preveč živine na en pašnik!

Drugi vzrok, radi katerega pašniki trajno propadajo, leži v prevelikem in neprimernem izrabljanju paše. Udomačena je v naših krajih navada, da se goni na planino čimveč živine. Nikdo pa ne misli na težke posledice, ki jih mora povzročiti pašniku preveliko število pašoč se živine.

V takih slučajih živina ne dobi dovolj hrane. Vsled tega je prisiljena trajno romati okrog, da izpuli tupatam nekaj bilk, da si uteši glad. S tem beganjem pa tepta travnato plast, da se le

težko razvija. Travnate korenine se pokvarijo in prezgodaj ostarijo. Pašnik pa, četudi je dober in rodovit, postane v kratki dobi puščavnat svet.

To so uničujoče posledice, ako se nahaja preveč živine na eni in isti planini.

Pašni pasovi.

Da se ognemo takim kvarnim razmeram in da ohranimo pašnike v dobrem stanju, je treba, da ga razdelimo v več pašnih pasov. Živino gonimo potem, seveda v razmernem številu, poslojno s pasa na pas, kakor pač nam dopušča rast in bogastvo trave. Na ta način dosežemo, da ima živina vedno dovolj dobre paše na razpolago. Ko končuje paša na zadnjem pasu, je prvi že zopet poraščen z bujno rastočo travo, potem drugi itd.

Na ta način se uredi pravilno menjanje paše. Tako urejen pašnik pa nudi živini vsako leto dovolj hrane, ker ga razdelitev v pašne pašove obvaruje pred nepravilnim izrabljanjem in poškodovanjem travnatih plasti. — (Članek je iz «Agricoltura Friulana» priredil naš urednik Gorkič France.)

Rabite OREHOVE TROPINE. najcenejše močno krmilo!

Mlekarstvo.

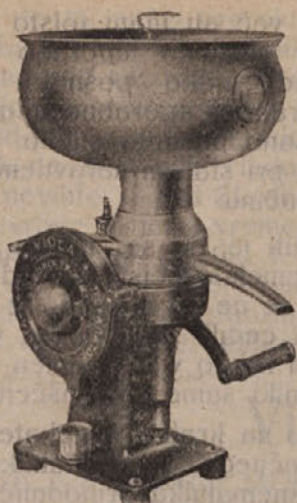
Ing. Podgornik Anton:

POSNEMANJE MLEKA Z MLEČNIM POSNEMALNIKOM.

Nobena druga mlekarska priprava ni povzročila takšnega preobrata v mlekarstvu in dosegla toliko zanimanja in uspeha kakor priprava, ki se imenuje mlečni posnemalnik (separator). To pa po vsi pravici. Saj je mogoče z mlečnim posnemalnikom lažje in z veliko večjim uspehom dobivati smetano iz celega mleka, kakor pa s katerikoli drugim posnemalnim načinom. Za to pa stari naravni način posnemanja mleka v latvicah ali skledah vedno bolj zgublja na svoji veljavi in vrednosti, odkar se je

iznašel mlečni posnemalnik, ki se je v teku let zelo izpopolnil. Mlečni posnemalnik je tudi zelo pripomogel k združnemu izkoriščanju mleka. Danes si dobro urejene zadružne mlekarne skoraj ne moremo misliti več brez mlečnega posnemalnika. Z njim se je delo v mlekarnah zelo poenostavilo in olajšalo.

Koliko več posode in prostora je bilo treba v mlekarnah za dobivanje smetane po starem načinu posnemanja v latvicah. Vso posodo je bilo treba snažiti. Tudi posnemanje samo je zahtevalo obilo časa. Vse takšne in podobne težkoče so se z mlečnim posnemalnikom zelo zmanjšale.

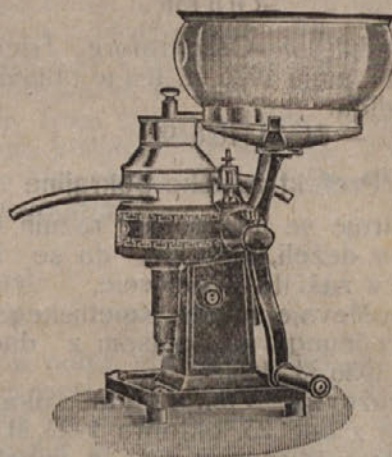
Slika štev. 1. — Ročni posnemalnik Alfa Laval, tip Viola 3 in 4, sestav 1924.

Že z malim ročnim posnemalnikom Alfa Laval, tip Viola 3 (slika štev. 1), lahko posnamemo v eni uri 60 l mleka ali 72 l sirotke, s tipom Viola 4 pa 100 l mleka ali 120 l sirotke. Slika štev. 2 pa nam predstavlja ročni posnemalnik Alfa Laval tip Kolibri 3 in 4. Kolibri 3 posnema na uro 150 l mleka ali 180 l sirotke, Kolibri 4 pa 200 l mleka ali 240 l sirotke. Omenjeni posnemalniki spadajo med najmanjše ročne posnemalnike Alfa Laval. Z večjimi ročnimi posnemalniki pa lahko posnamemo 300 l, 400 l in 600 l mleka na uro. So pa tudi posnemalniki, s katerimi se lahko posname 1000 l, 2000 l, 2500 l, 3000 l mleka na uro. Posnemalnike, ki zmagujejo nad 600 l mleka na uro, mora pa že goniti večja gonilna sila nego je ročni pogon, (n. pr. parni stroj, električni motor, vodna sila itd.) Pa tudi ročne posnemalnike lahko uredimo tako, da jih ne goni le ročna sila, temveč tudi drugovrstna, ako s takšno razpolagamo.

Tudi doba za posnemanje mleka se je z mlečnim posnemalnikom zelo znižala. Zbiranje smetane pri naravnem posnemanju v latvicah traja 24 do 36 ali tudi več ur. Z mlečnim posnemalnikom pa se je doba posnemanja znižala od 24 do 36 ali več ur na malo sekund in smetana kakor tudi posneto mleko

odtekača ločena in sveža iz posnemalnika.

Največja prednost posnemalnika pa je vsekakor ta, da dosežemo z njegovim posnemanjem mnogo več smetane in obenem tudi boljše smetane. Pri naravnem posnemanju v latvicah nam ostane v posnetem mleku pogostoma več kot en odstotek tolsče. Ker je v kravjem mleku povprečno 3.5 odstotkov tolsče, ostane potemtakem v posnetem mleku, ki ga dobimo z naravnim posnemanjem, približno tretjina vse tolsče. Pri posnemanju z dobrim mlečnim posnemalnikom pa ostane v posnetem mleku povprečno 0.1 odstotka tolsče, nikakor pa ne preko 0.15 odstotkov. Vsled tega je tudi velika razlika med množino masla, ki ga izdelamo iz smetane, dobljene z naravnim posnemanjem, in med množino masla, ki ga

Slika štev. 2. — Ročni posnemalnik Alfa Laval, tip Kolibri 3 in 4, sestav 1924.

izpinimo iz smetane, dobljene z mlečnim posnemalnikom iz enake količine mleka z enako tolsčobnostjo. V najboljšem slučaju dobimo pri naravnem posnemanju okrog pol kg masla manj iz 100 kg mleka z enakim odstotkom tolsče, kakor pa pri posnemanju z mlečnim posnemalnikom. Nemalekraj pa znaša ta razlika v maslu lahko tudi 3/4 kg do 1 kg pri 100 kg mleka in isti količini tolsče, kakor se je dognalo s poskusi. Poleg večje množine masla

nam omogoči posnemalnik, kakor rečeno, tudi dobivanje masla boljše kakovosti. Čista, sveža in enakomerna kakovost smetane, ki jo dosežemo s posnemalnikom, vpliva namreč zelo na dobroto in okus masla. Sorazmerno z večjo množino in boljšo kakovostjo masla pa je tudi skupiček in dobiček večji, o čemur priča lahko vsaka združna maslarna in vsak živinorejec, ki ima posnemalnik.

Z mlečnim posnemalnikom se da dobivati popolnoma sladka smetana in prav tako posneto mleko, kar je tudi velika posnemalnikova prednost pred naravnim načinom posnemanja v latvijah. Tudi je mogoče dobivati s posne-

malnikom več ali manj tolsto smetano, kar je za različno uporabo smetane važno. Tudi sladko posneto mleko je bolj vsestransko uporabno nego več ali manj okisano posneto mleko, kakoršno dobivamo pri starem naravnem posnemalnem načinu.

Omeniti je, da se mleko v posnemalniku temeljito očisti tudi od take ne- snage, ki se ne da izčistiti iz mleka z navadnimi cedili. Zato pa se v velikih mlekarnah rabijo v ta namen prirejene posnemalniki samo za očiščenje mleka.

Toliko na kratko o nekaterih prednostih mlečnega posnemalnika. O stroju posnemalnika prihodnjic.

Čebelarstvo.

»ODLOK«.

Uradni list »Osservatore Triestino« z dne 11. maja 1926 št. 104 je objavil sledeči odlok:

Div. III. — Št. 31110/6490.

Prefekt Iržaške pokrajine

oziraje se na prošnjo raznih čebelarjev v deželi, ki želijo, da se izdajo ukrepi v zaščito čebeloreje,

upoštevaje mnenje Kmetijskega urada, izrečenega z dopisom z dne 10. aprila 1926 št. 166/8;

uvaževaje člen 12. kr. ukaznega zakona z dne 23. oktobra 1925 št. 2079, ki vsebuje ukrepe v zaščito čebeloreje,

odreja:

Prepovedano je v Iržaški pokrajini uvažanje ali katerokoli širjenje čebelnih vrst in pasem, ki se razlikujejo od »apis ligustica« (italijanske rumenke);

Kršitelji te prepovedi bodo kaznovani po predpisih člena 16. omenjenega kr. ukaznega zakona.

Častniki in agenti javne sile so dolžni izvrševati pričujoči odlok.

V Trstu, dne 16. aprila 1926.

Prefekt:

Gasli.

Prinašamo danes gorenji odlok v kolikor mogoče točnem prevodu. Vzdržimo se za danes vsakterih opazk. Prosimo pa naše čebelarje, da nam pismeno javijo svoje mnenje o umestnosti te prepovedi brez vsakih ovinkov. Potem poskrbimo, da pride mnenje naših čebelarjev do uš onih, ki so ta odlok zakrivali, in ki čebelarjskih razmer v Iržaški pokrajini najbrže niti ne poznajo.

KAJ PRAVIJO VREMENSKI PREROKI?

V zadnji številki smo prinesli pod tem naslovom vremensko napoved za dobo od 1. maja do 15. junija 1926. Žalibog, in ta žalibog dvakrat poudarjamo, da se je prorokovanje, ki ni predvidevalo ničesar ugodnega, skoro popolnoma uresničilo. Cel maj je bil dež, v hribih je snežilo, noči so bile mrzle, ponekod je tudi slana osmodila k novemu življenju vzbujajočo se naravo. In akacija je bujno cvela, in dolgo, cel mesec se je njeno cvetje držalo. A kaj naj čebela dela ob dežju in mrazu? Še 24. maja je neki čebelar v čepovanski dolini pital, drugim so družine umirale lakoti. Skrajno neugoden začetek čebelarstva leta!

Od 1. do 15. junija prerokujejo, kar smo že objavili zadnjič, nekoliko ugodnejše vremenske razmere. Počakajmo! Danes priobčimo vremenske napovedi za dobo od 16. junija do 31. julija.

Od 16. do 20. junija: Huda vročina, ob koncu nevihte. — Od 21. do 30. junija: Sprva vroče in lepo vreme, potem vetrovno in deževno. — Od 1. do 5. julija: Prve dni lepo vreme, potem nevihte, ne da bi se temperatura mnogo znižala. — Od 6. do 10. julija: Lepi in

vroči dnevi s kakšno nevihtico. — Od 11. do 15. julija: Deževje z nižanjem vročine; ob koncu lepo vreme. — Od 16. do 20. julija: Vroče in suho skozi celo dobo. — Od 21. do 25. julija: Huda vročina, nevihte; deževje in nižanje temperature. — Od 26. do 31. julija: Huda vročina z nevihtami.

Takrat proroki niso tako črnogledi. Upajmo torej, da se čebelarstvo leto še popravi.

Vinogradništvo.

PAZITE NA DOBRO MODRO GALICO!

V nekaterih nesolidnih trgovinah ne prodajajo vedno pristne, čiste vinogradske modre galice, temveč neko nečisto zmes, ki ni nič vredna kot sredstvo proti slrupeni rosi — peronospori. A ne le to. Taka nepristna modra galica, ki vsebuje prosto ali nespojeno žvepleno kislino, učini v vinogradu večjo škodo (osmodi trte), kakor če bi trt s takšno galico ne škropili. Galica za škropljenje trt mora vsebovati približno 98% bakrenega okisa in v njej ne sme biti magnezijevih in cinkovih spojin (sulfatov). Kdor ne zmore stroškov za preiskavo modre galice potom kemičnega preizkuševališča, si lahko pomaga na sledeči način.

Kristali prave vinogradske modre galice morajo biti prozorni. Nič ne de, ako so na površini nekoliko prašni. Ako se hočeš uveriti o čistoči galice, vzemi nekoliko gorke vode (dva prsta v kozarec) in raztopi v njej dva košččka modre galice. Raztopini prilivaj polagoma par kapelj amonjaka in sicer toliko, da začne raztopina dišati po amonjaku. Ako ostane galična raztopina po amonjaku svežlo modra, je to dokaz, da je čista. Ako pa postane raztopina rdečkasto višnjeva vsled rije, je znak, da je galica nečista in da vsebuje zeleno galico. Če pa postane raztopina molno bela, je to znamenje, da se nahaja v njej mnogo cinkovih spojin. Meslo amo-

njaka se lahko porabi za preizkušnjo apneni belež odnosno apnena voda.

Da se uveriš, ako vsebuje galica nespojeno žvepleno kislino, preizkusi gorko galično raztopino v kozarcu. V to svrhu dodaj ji 5 do 6 kapelj barijevega klorca (chlorbarium). Ako zapaziš, da je nastala v galični raztopini gorka bela oborina, je to znak, da je galica nečista. Taka galica vsebuje nespojeno žvepleno kislino in se ne sme uporabljati za škropljenje trt. — Po »Narodnem gospodarju«.

Ušaj Just:

ČRNI PALEŽ.

Črni palež ali koščavost je stara bolezen vinske trte. Navadno ta bolezen ne dela vinogradnikom velikih preglavic; vendar pa zamore, zlasli v vlažnih letih, povzročili občutno škodo v vinogradih. V takih letih trpijo posebno na tej bolezni nizko ležeči vinogradi, podvrženi rosi in vlagi. Poročila pravijo, da je ta bolezen leta 1870. povzročila pri nas in tudi drugod ogromno škodo. Trte so vsled te bolezni tako oslabele, da je bila tudi v naslednjem letu slaba vinska letina. Dandanes pa povzroča črni palež navadno le malo škode. Veliko število vinogradnikov te bolezni niti ne pozna, ali vsaj se ne zmeni zanjo. Vendar je pa važno, da se naši vinogradniki seznanijo z njenim bistvom. Obstoja nevarnost, da se utegne ob le-

tošnji vlagi ta bolezen tudi pri nas razširiti.

Kako nastane in kako učinkuje črni palež?

Črni palež povzročajo majhne, s prošim očesom nevidne glivice, ki jih v znanstvu imenujemo z latinskima imenoma: *Gleosporium ampelophagum* ali pa *Sphaceloma ampelinum*. Ta glivica napada tako zeleno listje, kakor tudi mladike in tudi grozdje. Spomladi se razvijajo na listih in na jedva pognalih mladikah — pozneje tudi na jagodih — majhni rujavi in rudečkasto rujavi madeži, ki se vedno večajo in množijo. Sredina teh madežev se posuši in na listju nastanejo črno rujavo obrobljene luknje, ki izgledajo take, kakor da bi jih izjeli žužki. Isto tako nastanejo na mladikah in jagodih črno obrobljene in udrte rane. Večkrat so take rane zelo velike, ker se več ran združi v eno rano. Močno napadena jagoda se posušijo in odpadejo. Isto tako se posušijo tudi močno napadene mladike. Bolezen napada večinoma še ne zrele mladike in jagoda. Olesenelim mladikam in razvitim jagodom pa ta bolezen ne prizadene občutne škode. Če ta bolezen napade olese-

nelo mladiko, nastane na nji udrta rana, podobna oni, ki jo povzroča loča.

Kako zatiramo črni palež?

Proti črnemu paležu se borimo na sledeči način. Ker prezimujejo trosi te bolezni na enoletnem trlnem lesu, obrezujemo vinograde že jeseni. Takrat skrbno pobremo vse odrezane rozge. Prav zgodaj spomladi, kaka dva tedna predno začne trta poganjati, namažemo ves enoleten les z očesi vred s 50 odstotno raztopino železne galice v vodi. To delo obavimo s čopičem, ki si ga napravimo na ta način, da navežemo na palico kos cunje. V borbi proti črnemu paležu koristi tudi večkratno škropljenje z modro galico. Vendar pa ta način zatiranja bolezni ni vedno uspešen.

Praktična izkušnja uči, da napada črni palež zlasti one mladike, ki visijo. Zato je potrebno zgodnje porezovanje in privzdigovanje mladja. Vzrok, zakaj je noseče mladje bolj podvrženo tej bolezni, si tolmačimo na ta način, da bolezen širijo kapljice, ki drčijo po visečem listju navzdol. Vsled tega nam bo tudi razumljivo, zakaj črni palež navadno ne napada onih trt, ki rastejo pod drevjem.

Sadjarstvo.

Dr. Vallig Peter:

DAJMO DUŠIKA MLADIM BRESKVAM!

Ko sem zadnjič pregledoval nove nasade breskev, sem se vnovič prepričal, da je treba v veliki meri skrbeti za primerno in bogato gnojenje ob zasaianju breskev. Pri nobeni rastlini se ne tako hitro pokaže ugoden uspeh gnojenja, kakor pri breskvi. Ona naravnost zahteva gnoj za svojo rodovitnost. In ni večje napake, kakor da pri breskvi skoparimo z gnojili. Razume se, da mora biti gnojenje popolno z ozirom na naravno rodovitnost zemlje. To je zemlja mora dobiti vsa ona sredstva, iz katerih črpa potem breskev potrebne hranine za svoj razvoj. Toda o tem ne bom danes govoril. Danes hočem le poudariti,

da moramo slabo gnojenje nasadov spopolniti z dušikastimi gnojili, ki naj jih podkopamo.

Vsled neugodnih vremenskih razmer v sedanjem letnem času se je nitrifikacija raznih snovi v zemlji preveč zakasnila. Breskev pa rabi sedaj bujnejša listja, da priskrbi na ta način mladim vejicam dovolj potrebnega soka.

Sadjerejec, ki je ponosen na svoje breskve, in ki jih hoče imeti ob koncu čvrste z lepo krono, naj jim takoj pognoji s čilskim solitrom, ker to gnojilo hitro vpliva. Kjer je potreba velika, to je tam, kjer listje ne kaže posebne moči, je priporočljivo zaliti breskvam z dobro raztopino čilskega solitra. V naslednjem času naj se daja rastlini vsakih 10 do 15 dni, dokler je to potrebno, 2 do 3 žlice

čilskega solitra. Gnojilo naj se ne raztrosi tik debela, temveč v krogu, oddaljenem od njega 15 do 20 cm. To je lam, kamor predvidevno že segajo breskvine korenine.

— — —
Ako bi potrosili čilski soliter ves naenkraf ne dosežemo pravega vspeha.

Izprali bi ga nalivi. Ne zadostuje, da bi sedaj zalivali s straniščnico, ker je prepozno. Ne preostaja drugega, kakor čilski soliter, ki ga moramo takoj raztrositi. Pozneje bo, umen sadjerejec, rabil lahko tudi žvepleni dušik. — (Članek je prevedel iz italijanščine naš urednik Gorkič France.)

Poljedelstvo.

Ing. Čok Andrej:

O UMETNIH GNOJILIH.

(Dalje.)

II. Skupina fosfornih gnojil.

Superfosfat je najvažnejša vrsta te skupine. To gnojilo je navadno temnosiv prah z značilnim, vsakomur ne ravno prijetnim vonjem. To gnojilo vsebuje od 10 do 22% fosforne kisline, ki pa ni vsa raztopljiva v vodi. Vrednost tega gnojila je pa ravno odvisna od odstotkov fosforne kisline, raztopljive v vodi. Take, v vodi raztopljive kisline vsebuje na trgih prodajan superfosfat navadno 15 do 18%. Ostala fosforna kislina 1 do 2% pa je v vodi neraztopljiva; vsled tega ne pride v poštev pri ceni, ker jo rastline ne morejo osvajati kot tako. Pri nakupu je torej zahtevati vedno navedbo odstotkov v vodi raztopljive fosforne kisline.

Kakor pri dušikastih gnojilih, tako razlikujemo tudi superfosfat mineralnega ali rudninskega in superfosfat organskega izvora. Važno je ločiti izvor tega gnojila pri nabavi radi tega, ker je mnogo na tem ležeče, če ima poslednji iz živalskih kosti pripravljen superfosfat poleg raztopljive fosforne kisline tudi mogoče kaj dušika odnosno tolščobe.

Poleg fosforne kisline vsebujejo superfosfati tudi precej sadre ali gipsa in sicer od 50 do 70%. Ravno radi prisotnosti te sadre in še nekaterih drugih snovi se pa često dogaja, da zgubi superfosfat svojo prvotno vrednost. To zgubo povzroča prehod raztopljive fosforne kisline v neraztopljivo obliko v vodi, kar imenujemo retrogradacijo.

Sicer se pa retrogradacija uveljavi šele po preteku gotove dobe, kar je pač odvisno od raznih činiteljev. Vsekakor moramo pa biti previdni pri nabavi nad leto starih superfosfatov, ter se prepričati z analizo, da li je njihova fosforna kislina raztopljiva vsaj v amonijakalnem citratu, katera oblika fosforne kisline je skoro enako vredna, kakor oblika te kisline v Tomaževi žlindri, naslednji važni vrsti skupine fosfornih gnojil. (Dalje.)

— — —

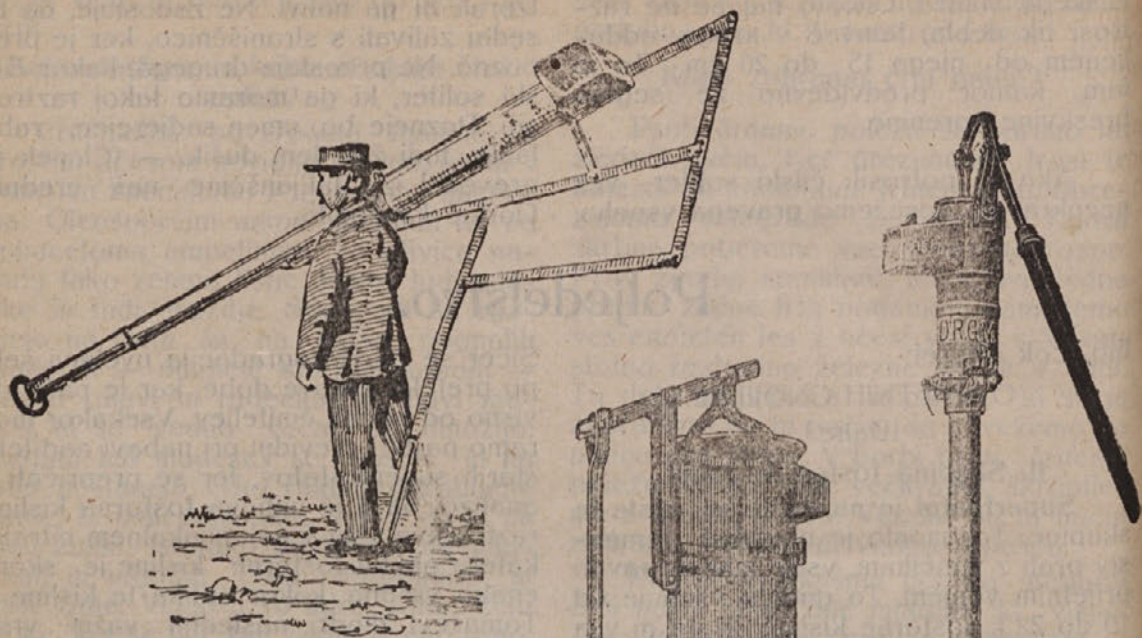
G. F.:

GNOJNIČNA SESALKA.

Kljub neštetim naukom in opominom se še danes dobijo kmetovalci, ki hočejo veljati v javnem zboru za umne in brihtne, ki pa nočejo upoštevati ali uvaževati velike gnojilne vrednosti gnojnice. Koliko tega dragocenega gnojila se razliva brez haska po raznih zanemarjenih dvoriščih in nemarno zgrajenih in slabo oskrbovanih gnojliščih!

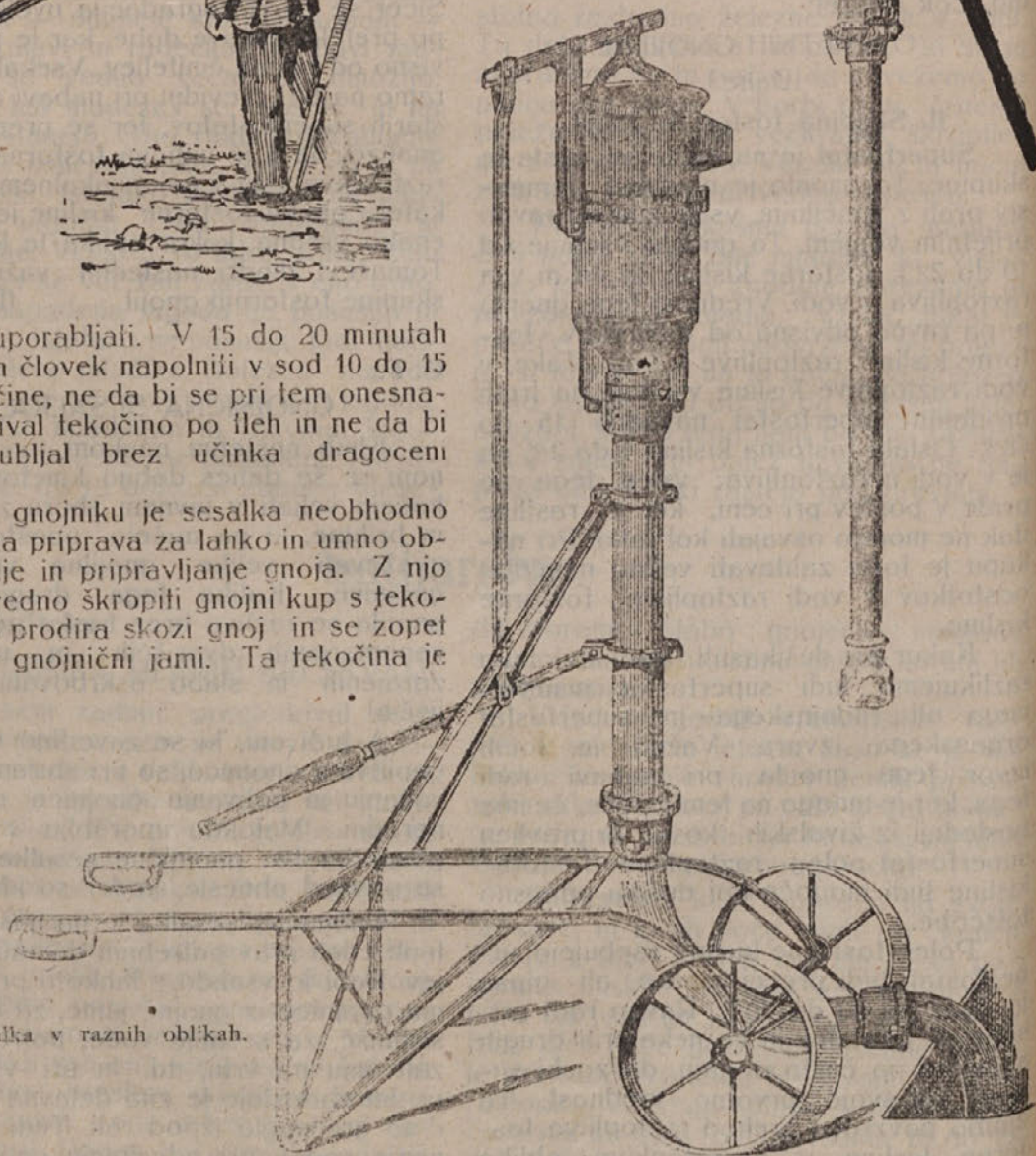
A tudi oni, ki se zavedajo važnosti gnojitve z gnojnico, so pri zbiranju, prevažanju in polivanju gnojnice nekoliko nerodni. Malokdo uporablja v svojem gospodarstvu gnojnične sesalke, ki so se povsod obnesle, koder so jih uvedli.

Gnojnična sesalka je na naših kmetijah eden prav potrebnih domačih strojev. Rabi jo vsakdo, z lahkoto pri čiščenju gnojnice iz gnojne jame, za čiščenje stranišč, za sesanje vode, potrebne pri zalivanju na vrtu, itd. In pri vseh teh delih zadostuje le ena delavna moč, in čisto gre naglo izpod rok. Tudi za polnenje sodov pri odvažanju gnojnic in straniščnice se da gnojnična sesalka iz-

borno uporabljati. V 15 do 20 minutah more en človek napolniti v sod 10 do 15 hl tekočine, ne da bi se pri tem onesnažil, razlival tekočino po ileh in ne da bi se izgubljal brez učinka dragocen dušik.

Pri gnojniku je sesalka neobhodno potrebna priprava za lahko in umno obdelovanje in pripravljanje gnoja. Z njo moreš redno škropiti gnojni kup s tekočino, ki prodira skozi gnoj in se zopet zbira v gnojnični jami. Ta tekočina je

Sesalka v raznih oblikah.

sama polna rastlinskih redilnih snovi in vpliva jako ugodno na gnojilno sestavo gnojnega kupa.

Koliko truda in dela, koliko časa prihrani, kdor uporablja sesalko v svojih obratih, ve le tisti, ki jo je v svojem gospodarstvu že uvedel.

Iz priobčenih slik lahko vsakdo spozna, kako priprosta je ta prepotrebna priprava, kateri želimo, da bi se čim bolj razširila in udomačila pri naših kmetovalcih.

--

Štrekelj Josip:

VAZNOST PLETVE.

Škodljivi plevel zatiramo na polju z vsakoletno menjavo pridelkov (s kolobarenjem), z jesensko praho, s setvo plevela čistega semena in s pletvo.

Za plevel imamo raznim krajem in zemeljskim razmeram primerne ročne motike, ročne okopalnike in razruševalce in tudi take za vprežno živino. Če dalje večje pomanjkanje poljskih delavcev in pa skrb za čimvečji pridelek nas sili, da se bomo morali posluževati strojev, namesto priprostih ročnih motik. Koder so težke zemlje, kakoršnih je pri nas največ, bo treba rabiti stroje za vprego.

Plevel odjemlje hrano kulturnim rastlinam, jim škoduje z obsenčevanjem in s tem, posebno v vinogradih, pospešuje razvoj bolezni, zlasti v vlažnih letih, kadar smo lansko leto brilko občutili. Bolezni so glivičnega izvora, ki se razmnožujejo pod ugodnim vplivom toplote in mokrote. Zato ne zadošča za zatiranje samo raba raznih sredstev, ampak tudi zatiranje plevela.

Plevel ima pa še drugi važen pomen. Po dežju, zlasti po nalivu, se zemlja sesede in na površju se zbije zemeljska skorja. Sesedena zemlja nima zadostne luknjičavosti, zato ne pridržuje za rastline potrebne vlage, se kmalu posuši in setve trpé prezgodaj na suši. To opazujemo na mokri, nestisnjeni ali stisnjeni gobi; pa tudi na setvah v prerigolani zemlji, ki ob suši še vedno vspe-

vajo, medtem ko na navadno orani njivi venejo.

Skorja, ki nastane po dežju na površju, provzroča trojno škodo: 1. ovira dostop zraka h koreninam; 2. zabranjuje dostop ponočne rosne vlage v zemljo in 3. pospešuje izhlapevanje. Nikakor ne smemo trpeti skorje na polju, temveč moramo jo po možnosti čimprej razrušiti.

Iz tega razloga je važno, da ne okopavamo le tedaj, kadar se razpase plevel, ampak že prej. Čim večkrat, tem bolje.

Tudi po žetvi žita je zemlja vležana in pokrita s skorjo. Nemudoma jo preorati, ne samo zaradi plevela, ampak tudi iz gori povedanih razlogov.

Ponekod je še podedovana razvada, da se bojijo pleli ob suši, meneč, da se zemlja še bolj posuši. To je napačno, ker rahla zemlja sprejema in zadržuje vlogo po rosi in dežju in jo vsled dostopa zraka dela rodovitnejšo.

--

Ing. Podgornik Anton:

OB KOŠNJI.

Pravočasna košnja.

Kakovost sena je odvisna od zemlje, lege, gnojenja, vremena ob času rašče raslin, vrste raslin, razdalje rastline od rastline na travniku, v precejšnji meri pa tudi od starosti raslin. Zato pa ni in nam ne more biti vse eno, kdaj kosimo. Pravi čas za košnjo travnikov (senožeti) je ob začetku cvetenja trav, ali tedaj, ko je največ trav v cvetlju. Izmed trav manjkata na travnikih le redkokdaj pasja trava in travniška bilnica. Ko zapazimo li travi v cvetlju, začnimo takoj s košnjo. Le pravočasna košnja nam jamči, da dobimo iz primerno oskrbovanih travnikov dovolj redilno in prebavljivo krmo. Ako se odločimo kositi šele potem, ko je večina krmskih raslin že odcvetela, ali se morda takorekoč že posušila na steblo, ne pričakujmo, da bo seno iz odcvetelih in prezrelih krmskih raslin še redilno in lahko prebavljivo. Taka pozna košnja povzroči, da

stebila olesenijo, vsled česar se močno zmanjša njih redilnost. Pogostoma se trdi, da se s prezgodnjo ali pravočasno košnjo pridela manj sena kakor pa, če se bolj pozno kosi, ko je trava že odcvela in dozorela. Pa kaj pomaga to, če pa je potem treba krmili živali meslo 10 kilogramov o pravem času košenega in lažje prebavljivega sena 12 ali več kilogramov prepozno košenega in težje prebavljivega sena, da se doseže isti učinek. Otava velja vedno za bolj redilno in lažje prebavljivo krmo nego seno, tudi če je oboje zrastle in bilo košeno na istem travniku. Zakaj? Edino zato, ker otavo hoče ali nehoče kosimo navadno bolj mlado, bolj zgodaj, kakor seno. Kdor torej pravočasno kosi, le pridobi, kdor pa s košnjo zapozni, pa lahko precej zgubi.

Sušenje in spravljanje sena.

Poleg pravočasne košnje je za dobroto sena merodajno tudi sušenje in spravljanje. Čim ugodnejše je vreme in v čim krajšem času lahko posušimo in spravimo pokošeno seno, tem bolje je. Zato si pa želimo ob košnji lepega, toplega in stanovitnega vremena. Le ob ugodnem vremenu posušeno in spravljeno seno ohrani svojo lepo zeleno barvo, svoj prijetni duh ter svojo okusnost in redilnost. Kakor hitro pa nam vreme nagaja pri sušenju in spravljanju, zgubi seno zeleno barvo, prijetni duh in okus, pa tudi na redilnosti in prebavljivosti. Čim več in čim dalje trpi seno vsled deževnega vremena, toliko več hranilnih ali redilnih snovi izpere in izluži dež iz sena, tem manj vredno postane seno za krmljenje živine. Dobra sena pa se zelo poslabša lahko tudi radi tega, ker se ob slabem vremenu s prevečkratnim trosenjem, obračanjem, spravljanjem zopeč v kupe itd., odlomi od stebel, zdrobi in zgubi po fleh mnogo več lističev, v katerih je veliko več hranilnih snovi kakor pa v steblih.

Ob moči seno na kozolec!

Lani je trajno slabo in nestanovitno vreme povzročilo, da se je mnogo sena deloma ali popolnoma pokvarilo,

nemalo ga je tudi naravnost segnilo. Po dosedanjem vremenu sodeč ne kaže tudi letos nič boljše. V planinskih krajih, kjer ne morejo računati s stalno lepim vremenom in je vsled tega skoraj izključeno, da bi mogli posušiti seno po fleh, sušijo tudi seno enako kakor deteljo v stalnih kozolcih, v začasno napravljениh kozolcih, na ostrvih (ostrgah, rogovilah, rogljah) in drugih sušilnih pripravah. Ko pokošeno travniško seno dobro ovene, ga spravijo skupaj ter ga zložijo ali obesijo na omenjene sušilne priprave. V mnogih naših krajih se suši na ta način detelja, ne pa toliko seno. Priporočljivo pa je, da se pri neugodnih vremenskih razmerah na ta način začne sušiti tudi seno. Tako sušenje je posebno umestno za seno z boljših travnikov, na katerih so krmске rastline bolj stebelaste in bolj sočne. Sušenje v kozolcih, na ostrvih itd. ima pred navadnim sušenjem na fleh zlasti te-le prednosti: obračanje sena odpada, lističi se ne odlomijo v toliki meri in ne gredo v zgubo za krmljenje, deževno vreme škoduje senu mnogo manj, ker se vsled hitrega odtekanja deževnice, ki pade na seno, zmóči seno le bolj na površju.

--

ZATIRAJTE PRAŠNATO SNET!

Letos se je pojavila na žitnem klasju v precejšnji meri prašnata snet (snetljaj, smetljaj), ki jo spoznamo na tem, da se razvije na klasih črn prah mesto cvetja in zrnja. Poberite skrbno vse napadene klase in vrzite jih v ogenj, da zgorijo.

Razun s sežiganjem zatirate lahko snet tudi na ta način, da napadeno klasje globoko zakopljete. Kdor to delo opusti, pomaga razširjati to žitno bolezen. Nobena druga snet pa se tako lahko ne razširi kakor ravno prašnata snet. Treba je le da popiha lahek veter, pa že letijo trosi prašne sneti na vse strani. Zato pa tudi ne zadostuje, da se napadeni klas odtrga od stebila in vrže preč. Da se je prašnata snet letos tako močno pojavila, je k temu zelo pripomoglo trajno deževno in vlažno vreme.

Vrtnarstvo.

- r - n:

PRESAJANJE.

S to besedo mislim pikiranje, oziroma večkratno presajanje mlajših rastlin, ki pridejo še le zalem na stalno mesto. Pikiranje je v vrtnarstvu jako važno, posebno pa v cvetličarstvu. A za nas pride le v poštev pikiranje pri nekaterih zelenjadnih rastlinah. Kajti s pikiranjem rastlinice ojačimo, ker jim obenem prikrajšamo glavno korenino. Tako prisilimo rastlinice, da poženejo več stranskih koreninic. Posebno priporočljivo je pikiranje za paradižnike, zeleno (šelin), karfijolo in pa tudi za druge kapusnice.

V sadjarstvu bi prišli za zeleno pikiranje hruškovi in jabolčni divjaki. Posebno prve pikiramo, ker imajo močno razvito srčno koreninico, da jim jo pri pikiranju prikrajšamo. Potrebno je tudi pikiranje divjakov, ako smo jih sejali v gnojne grede in pa pri pregostih setvah in to tedaj, ko so razvili divjaki prve štiri liste.

Mlade divjake je treba tedaj, ko smo jim prikrajšali srčno korenino, namočiti v mešanico kravjeká, ilovce in vode. Ko smo jih posadili, jim moramo zaliti ter jih z zelenimi vejami zasenčiti. Tudi pozneje ne pozabimo jih večkrat zalivati.

Zelenjadne rastline pa pikiramo, ko so razvile prva dva para lističev, lahko pa tudi nekaj pozneje. Da jih preveč ne poškodujemo, moramo z ročno lopatico ali s klinom rastlinice privzdigniti in potem izruvati. Izruvane pikiramo na dobro pripravljeno zemljo v razdalji 5 do 10 cm. Pikirane rastlinice narahlo poškopimo s postano vodo in jih zasenčimo. Dobro je tudi, če jih večkrat na dan poškopimo, da se nam raje pri-mejo.

Rastlinice, vzgojene pod steklom, moramo prej utrditi, preden pridejo na stalno mesto, da nam pozneje ne zastanejo v rači, oziroma, da se vsled spremembe celo posušijo.

Spočetka pravilno izvršeno delo, je že pol uspeha.

Davki in pristojbine.

Gorkič France:

MIGLJAJI DAVKOPLAČEVALCEM.

(Konec.)

Vknjižene terjatve.

Tretji pogrešek, ki mnogo škodi davkoplačevalcem je ta, da ne poskrbijo pravočasno, da se izvrši v zemljiški knjigi izbris vknjiženih, a že poravnanih posojil. Davčni urad si priskrbi uraden prepis vseh takih vknjiženih posojil in obdači upnika za obresti. Upnik se pritoži, češ, da je dolg že davno poravnal in da je obdačenje krivično. Trditev je večkrat resnična, dokaza ni za to nika-kega, dočim je vknjižba za davkarijo dovolj trdna podlaga za odmero, za komisi-jo pa dokaz, ki ga mora upoštevati. Če so taka posojila poravnana, naj se tozadevna pobotnica vpiše pri registrskem

uradu in predloži potem davkariji, ki mora to listino pri odmeri davka upoštevati. Drugih listin pa davkarija ne upošteva.***)

Prenehanje dohodkov.

Četrti pogrešek, ki se velikokrat ponavlja, je ta: Zakon pravi, da, ako neha dohodek, za katerega je davkoplačevalec obdačen, preneha z istim dnem tudi plačevanje davka, toda pod pogojem, da predloži davkoplačevalec davkariji izjavo, podprto z dokazi, da je dohodek nehal. Davek se odpiše potem od dneva, ko je dohodek prenehal, ako je bila tako

***) Res pa je tudi, da v tej točki grozovito škodi preobloženost sodišč, ki ne morejo z delom naprej, kar se prav hudo čuti pri zemljiški knjigi. Koliko predlogov za izbris vknjiženih terjatev leži leta in leta pri sodniji! Kako daleč lahko segajo posledice tega nevzdržnega stanja pa vidimo ravno pri teh slučajih.

izjava takoj predložena davkariji. In tudi pri tem čakajo nekateri mesece in leta, dokler jih plačilni nalog za davke ne opomni na to. Sedaj hitijo s prijavo. A ta prekasna prijava pride za odpis davka v poštev le od dneva predložitve, ne pa za prejšnji čas. V letih 1922 do 1924 je bilo mnogo mizarjev, kovačev, ključavničarjev itd., ki so imeli samostojne obrti. Ko pa je vzpostavljanje porušenih krajev nehalo, je tudi samostojnost teh obrtnikov nehala. Večina izmed njih je zaposlena kot delavci pri večjih obratih, ali pa so brezposelni. In koliko izmed njih je pravočasno prijavilo davkariji, da so opustili obrt? Malo! In vsi ti so vpisani v davčne sezname, in bodo morali plačati dospel obroke davka. Torej: kakor hitro ti dohodek neha, takoj sporoči to davkariji, da ti nadaljno plačevanje odpiše.

Ureditev posestnega stanja nepremičnin.

Se en pogrešek je, ki zna našim ljudem hudo škoditi! Vsled nezmisljenih predsodkov marsikateri naš posestnik nima točno urejenega posestnega in lastninskega stanja svojih nepremičnin. Vknjižen je na posestvo še pokojni oče ali celo njegov ded. In v posestni poli, ki tvori podlago obdačbe, je enaka napačna označba. Zle posledice tega neurejenega stanja je marsikdo čutil že pri reševanju svojih vojnoodškodninskih zadev. Enako zlo, ali pa še hujše, bo nastalo tudi radi davkov.

V posestni poli je vpisana oseba, ki je že davno umrla, ali pa prodala dotično zemljišče ali hišo. Vsled tega je v davčnih seznamih ta oseba vpisana kot davčni obvezanec in ne oni, ki je danes dejanski posestnik in lastnik, ki zemljišče obdeluje in vživa. Kaj se zgodi? Ko pošilja davčna izterjevalnica davčne plačilne naloge, ni nobenega, ki bi jih hotel sprejeti: češ, naslovljenec je že davno umrl. Tudi oni, ki sedaj posestvo ima, noče sprejeti naloga, in tudi ne poravnati že dospelih davčnih obrov. Trdo je uverjen, da se je s tem rešil davka. A moti se! Davčna izterjevalnica mora predpisano svoto davkov izterjati, davek pa je odmerjen za zemljišče, za katero je pri plačevanju davka davkoplačevalec mrtev. Kaj napravi davčna izterjevalnica? Ona odmerjeno svoto davka državi mirno plača enkrat, dvakrat, desetkrat. Zračuni tudi globo in tako se svota davkov za zemljišče mrvega davkoplačevalca hitro viša. Ko se bo izterjevalnici zdela ta svota dovolj visoka, požene dotično zemljišče na boben, da pride do svojega. Saj tako nima lastnika!

Nastanejo stroški, nastanejo sitnosti, zamuda časa. In vse to na breme onega, ki je mislil, da se davkarija vstavi pred smrtjo, in se reši davkov, ako ne sprejme plačilnega povelja, četudi se to nanaša na svet, ki je v resnici njegov.

Zato pa, uredite si posestno stanje, da si prihranite sebi in potomcem sitnosti in stroške.

Gospodarski koledar.

JUNIJ.

Poljedelstvo: Maj ni bil nič kaj ugoden. Mnoge selve so se izvršile z veliko silo. Kdor je okopavinam premalo gnojil s hlevskim gnojem, jim lahko pomaga o priliki okopavanja in osipanja s čilskim solitrom. Proti koncu junija se navadno prične žeti ječmen. Za ječmenom lahko poseješ ajdo ali repo. Ob stalno lepem in toplem vremenu bo tudi zgodnji krompir dorastel toliko, da ga boš lahko zadnje dni junija izkopaval. Za zgod-

njim krompirjem se lahko seje činkvanti, repa, ajda ali pa se posadijo krmska pesa in vrzote. Tudi turšica, namenjena za zeleno krmo, se lahko seje po zgodnjem krompirju. Da se obvaruje pozni krompir pred boleznimi na listju, je dobro, da ga poškropiš z raztopino modre galice in apna, kakoršna se rabi za rte. Z vsemi njivskimi deli se je treba čimbolj požuriti in dokončati, da ostane čimveč časa za košnjo.

Živinoreja: Glede zelenega krmiljenja goveje živine velja isto, kar za maj-

Pri krmljenju mlečnih krav je treba posebno paziti, da dobivajo zeleno krmo enakomerno in redno. — Telefa, ki so se skotila po zimi in spomladi, krmiš najbolje, ako jim pokladaš dobro seno in močna krmila (ovsen zdrob, orehove tropine). Puščaj jih pridno v tekališče blizu hleva. — Junij spada med vroče poletne mesece. Skrbi za hlad v hlevu in varuj živali pred nadležnimi muhami. Živino pasi le proti večeru in v zgodnjih jutranjih urah. Po hrbtlni koži goveje živine, ki hodi redno na pašo, opazujemo spomladi in poleti polno izbočenih mest. V teh izbočenih mestih hrbtne kože so ogrci govejega zolja ali obada, kateri zelo nadlegujejo v svojem razvoju in pozneje kot obadi uboge živali. Ogrce je treba radi tega odstraniti izpod kože z izfiskovanjem. — Prasiči morajo imeti v vročem poletnem času senčno tekališče, kjer se po možnosti lahko tudi kopljejo v hladni vodi. Ne sme manjkati prasičem tudi dobra pitna voda v koritu, da si lahko gasijo žejo vsak čas. Pazimo strogo na snažnost posode za krmo in na snažnost korita pa tudi na vsestransko snago v svinjaku, da obvarujemo prasiče pred kužnimi boleznimi.

Čebelarstvo: Maj je bil deževen, mrzel. Noči so bile hladne. Radi tega je akacija cvela cel mesec. A vsled slabega vremena so panji prazni. Rojev ni bilo veliko. Kasni roji so malo vredni in čebelar najboljši stori, da jih prepreči. Ko se čebele pripravljajo na rojenje, bodi vedno z enim očesom v čebelnjaku, da ti roj ne ubeži. Prvci niso tako nevarni, ali družci, ki imajo mlado matico, kaj radi odjadrajo. Roje, ki so se vsedli nizko, lahko odreseš naravnost v panj, roje v višini pa v zabojček. Zelo priporočljivo je namazati panj, ali zabojček s srčnim zeljem (melisa). Duh tega zelišča čebelam ugaja; roj kaj rad zleze v posodo, ki diši po tem zelišču. Ko je večina čebel v zabojčku, ali panju, pušči ga nekaj časa na mestu, kjer si roj ujel. Pustiti zabojček na tem mestu do večera, ni priporočljivo, ker je pretresenje čebel v panj šele zvečer težje. Tedaj jih pretresanje razburi in rade pi-

kajo, dočim so takoj po rojenju še vse v ognju nagona za rojenje in ne pikajo. Ako pričakuješ roj, ne drži križem rok, ampak pripravi panj za nje. Nikakor ne stavi vseh okvirjev v panj, ker čebele bi potem delale na vseh okvirjih, ali izdelale ne bi nobenega popolno.

Vinogradništvo: Sedaj je v vinogradu polno dela. Najvažnejši opravili sta škropljenje in žveplanje. Obe sta neobhodno potrebni. Izvršili ju moramo v vsakem času, ne glede na to, če je morda lrla v cvetu. Če opazite molje v zarodu, pridajte brozgi za škropljenje tudi svinčeni arzenjat. V juniju je potrebno tudi povezati mladje, da ga veter ne polomi. Za vezanje je rabiš ličje. Ob priliki povezovanja omandamo tudi nerodovitne poganjke. Obilo vlage v letošnji pomladi je gotovo pospešilo rasiščo plevela po vinogradih, zato ga bo treba opleti. Vsled vlage bo letos mnogo trt, zlasti v ilovnatih tleh, trpelo na bledici. Druga dela v vinogradu so: zeleno cepljenje, pobiranje majskega hrošča in zatiranje trljonov.

Kletarstvo: Kdor še ni pretočil v drugič svojega vina, je zadnji čas, da to stori. V tem mesecu poslanč v kletih toplo in vina se bodo rada začela kvartiti. Da to preprečiš, stori vse, kar preprečuje bolezen vina. Klet torej drži dobro zaprto, snažno in zažgi po letu večkrat malo žvepla v njej. Sodí naj bodo vedno polni in zato zalivaj vsak teden. Za zalivanje rabi le dobro, čisto in zdravo vino. Tudi na prazne sode ne pozabi, ter zadimi jih pogosto. V to svrhu rabi le trakce, ali pa kolačke na azbestu.

Sadjarstvo: Ko obiraš črešnje, ne hodi na drevo z okovanimi čevlji, ker to zelo škodi drevju. Na mladih črešnjah in zlasti pa na breskvah je videti mnogo listnih uši in mravelj. Proti tej golazni je najbolj učinkovito škropljenje s kvasijo. Kvasija so lesene lrske od nekega drevesa v Avstraliji. Teh trsk je potrebno 5 kg na 100 l vode. Tekočino napraviš tako-le: Vzemi 20 l vode in deni v to vodo močiti 5 kg trsk in jih pušči v nji dva dni. Konečno odlij tekočino od trsk, dodaj še 80 l mrzle čiste vode. S to

tekočino potem poškropi drevesa, da bo teklo od njih. Na črešnjah in na drugih sadnih drevesih, je opaziti razne gosenice, ki žro listje in molje, ki kvarijo sad in ga napravijo črvivega. Proti tej golazni škropi s $\frac{1}{2}$ odstotno raztopino svinčenega arzenjata v vodi.

Vrtnarstvo: Ko postanejo proste one lehe, na katerih si pridelal zgodnjo zelenjad, jih obsadi z zeleno, čebulo, poletno endivijo, fižolom, repo, vrzotami, zeljem, poznimi paradižniki in jesenskim karfijolom. Še vedno se lahko sejejo vrzote, navadni redič, rdeči redič, zimski karfijol, pozni brokol, jesenska in zimska endivija, zimska redkev. V slučaju suše zalivaj zelenjavo ob solnčnem zatonu raje bolj poredkoma, toda takrat izdatno in dobro. Za seme pustilo solato, ki ima največjo in najbolj trdo glavo. Vsako, za seme odbrano solato

zaznamuj s količem. Privezuj kumare in paradižnike in poškropi jih nekoliko z raztopino modre galice in apna proti smodu. Če je vrt dober, ti ne bo manjkalo zelenjave.

Travništvo: V juniju se kosijo pred vsem vsi oni travniki, ki nam dajejo drugo in tretjo košnjo. Da dobimo dobro seno, je treba, da travnike pravočasno kosimo in da imamo ugodno vreme za sušenje. Slabo posušeno seno je treba spravljati previdno, da se ne ugreje in uname. Tudi po dežju premočenemu senu prefi nevarnost, da začne plesniti. Takšno seno je umestno posoliti s soljo (na 100 kg sena — $\frac{1}{4}$ kg soli). Takoj po košnji se lahko poliva po travnikih gnojnica. Tudi umetna gnojila se lahko trosijo po ravno pokošenih travnikih. Dobro gnojen travnik poplača v obilni meri stroške.

Vprašanja in odgovori.

Št. 37. — O. A. B. — Vi pišete: Z ozirom na vest o zamenjavi vložnih knjižic bivše avstrijske poštne hranilnice v marcovi številki lista pojasnite mi, ali se to tiče tudi onih rentnih knjižic, ki jih je izdala poštna hranilnica za avstrijska vojna posojila. Imam eno tako knjižico za 1000 kron. Ali se ta zamenjava tiče tudi takih knjižic? Kam naj jo pošljem?

Odgovor: Naša vest v lelošnji 3. številki lista se nanaša na one hranilne knjižice bivše avstrijske poštne hranilnice, ki jih je italijanska poštna uprava pred časom že pobrala od svojih državljanov, a jih do sedaj še ni zamenjala oziroma izplačala. Rok za predložitev teh vložnih knjižic je že davno potekel. Vojna posojila se niso pri tem upoštevala. Slišar se torej Vas ne tiče.

Št. 38. — F. I. G. — Vi prašate: Pojasnite mi, ali je v naših krajih še v veljavi stari avstrijski združni zakon. Nekateri pravijo, da ne.

Odgovor: Pri nas je še popolnoma v veljavi stari avstrijski združni zakon. Raztegnjen je sicer na naše kraje tudi italijanski združni zakon, a naše zadru-

ge niso dolžne se ravnati po njem. Lahko se ustanovljajo tudi nove zadruge po starih predpisih. O tem je Gospodarski vestnik razpravljal v drugi številki.

Št. 39. — G. J. K. — Vi pišete: Rad bi si nabavil par velikih kuncév, ki so lahko različne pasme. Ker sam nisem v stanu izslediti v bližini nobenega takega kuncerejca, ki bi razpolagal z velikimi pasmami, se obračam na Vas s prošnjo, da mi v tem pomagate.

Odgovor: Obrnite se na naslov: Perco Francesco, pek, Ločnik (Lucinico) pri Gorici. Ta gospod ima kunce velikih pasem in jih dobro vzdržuje.

Št. 40. — G. J. K. — Vi prašate: Rad bi zvedel, ali imamo Slovenci kakšen strokoven list o kuncereji in kje in kako bi ga lahko dobil.

Odgovor: Kar je nam znano, nimamo Slovenci nobenega lista o kuncereji. Pa tudi drugi strokovni listi nimajo stalne rubrike o tem poglavju domače živinoreje. Svoječasno je izhajal list »Perutninar«, ki je prinašal precej člankov o kuncereji. Stare letnike tega lista 1911-

1913 ima še v zalogi »Jugoslovanska knjigarna« v Ljubljani. — Ing. L.

Št. 41. — F. J. P. — O »črnem pa-ležu« v vinogradu prinašamo danes poseben članek na strani 113. Nekoliko kasno sicer, ali žalibog nam odmerjen prostor v listu ne dopušča, da bi mogli takoj obširno in izčrpno ustreči vsem vprašalcem. Oglasite se še!

Št. 42. — G. A. in S. A. P. — Vidva pišeta: Čitala sva v Gospodarskem vestniku opis bergamoške ovce. Prosiva, da nam pojasnite, kje bi tevrstne ovce z ovnom lahko dobila in po kakšni ceni?

Odgovor: Obrnite se naravnost na naslov: Dr. Donizetti, Direttore Cattedra ambulante Agricoltura, Clusone, Provincia di Bergamo. Ta gospod je nekaterim ovce že priskrbel. Tam lahko poizveste tudi za vse druge podatke. — K. M.

Št. 43. — P. E. U. — Vi pišete: Ali sme sosed saditi akacijo na prostoru, kjer je bil prej vinograd, in ki leži med mojim in njegovim vinogradom? On pravi, da jo lahko sadi, ali le 1 m od mojega in svojega zemljišča.

Odgovor: Sosed lahko sadi akacijo na svojem zemljišču. Glede na razdaljo, ki jo mora sosed upoštevati, pozna zakon tri slučaje: 3 m za drevesa z visokim deblom, 1½ m za drevesa z nizkim deb-

lom in ½ m za grmičevje, trte itd. Akacija bi po našem mnenju, spadala v drugo vrsto, (dasi se dobijo tudi akacije, ki bi jih lahko uvrstili v prvo oziroma tudi tretjo vrsto). Torej bi Vaš sosed moral pustiti najmanj 1½ m praznega prostora od meje Vašega zemljišča pa do prve vrste akacije, ki bi jo zasadil na svojem svetu. To velja pa le, ako ne obstojajo v Vašem kraju glede na razdalje dreves drugi predpisi odnosno krajevni običaji. Svetujemo pa Vam, da se s sosedom mirno pobotata. Ne spuščajte se v drage in dolgotrajne pravde. — Gč.

Št. 44. — R. A. K. — Vi ste nam poslali vejico oleandra, ki je zgedala, kakor da bi bila vsa objedena in da bi vsihala. Naš strokovnjak v vrtnarstvu je vejo pregledal. Po njegovem mnenju je Vaše oleandre napadel rak. Proti tej bolezni nimamo učinkovitega sredstva, kakor obrezovanje. A še to pride le takrat v poštev, ako bolezen ni napadla cele rastline, temveč le njene posamezne dele.

Št. 45. — B. B. G. — Poslali ste nam plevel, ki se imenuje njivska preslica. Ta plevel raste v vlažnih in apnenih zemljah. Da ga zatremo, moramo dotično zemljišče osušiti; drugih uspešnih sredstev za zatiranje ne poznamo.

Tržne cene.

Vse pod tem naslovom navedene kmetijske potrebščine se dobijo zajamčeno pristne pri Kmetijskem društvu v Gorici, Via Carducci 6, drugo dvorišče in pri Tržaški kmetijski družbi v Trstu, Via Torre bianca št. 19.

Superfosfat. — Nikake omembe vredne izpremembe. O cenah, ki jih to gnojilo doseže v prihodnji kampanji, ni še nikakega govora. Predvideva pa se, da bodo te letos prej znane, kakor v prejšnjih časih.

Čilski soliter. — Popraševanje po tem gnojilu je živahno. Cene pa silijo navzgor. Vzrok višanju cen je bil padec valute. Čilski soliter ni domač pridelek. Uvaža se iz Amerike. Čim višji je tečaj lire, tem ceneje je blago, čim bolj pada vrednost lire, tem bolj rastejo cene vsakemu uvoženemu blagu. Tako tudi solitru. Posledica višjih cen bo manjša uporaba, kar pa ni pravilno. Poljedelec more v tem slučaju pričakovati tudi porast cen pridelkom. Razlika višje cene gnojila se torej potem izravna z višjo ceno pridelka. Za krompir

in turšico, kakor tudi za repo, je soliter dobro gnojilo. Kmetovalci ne zabite na to!

Žvepleni dušik. — Malo popraševanja. Rabijo ga sedaj le bolj v krajih, kjer se pride za luže riž.

Žveplenokisli amonjak. — Na trgu ni nikakega zanimanja za to gnojilo.

Kalijeva sol. — Zahtev nikakih. Pričakuje se napoved cen za leto in jesensko rabo.

Modra galica. — Popraševanje še vedno močno. Znaki kažejo, da bo zahteva še večja. Cene blagu se dvigajo. Tovarne le s težavo za dosežajo potrebi. Slabo in deževno vreme bo rabo galice še povečalo. Tudi letošnje izkušnje dajejo prav onim vinogradnikom, ki so si pravočasno priskrbeli zadostno množino galice po primernih cenah. Zamudneži izgublajo čas z iskanjem in morejo plačevati še višje cene. Torej dvojna izguba.

Orehove tropine. — Začeli so rabiti to krmilo tudi v krajih, kjer so smatrali do sedaj

edino seno za krmo. In zadovoljili so živinorejce uspehi. Priporočati je, da so tropine stalno v rabi pri mlečnih kravah. Dobri učinki ne izostanejo.

Seno. — Kljub zeleni piči in ponekod tudi že novi suhi krmi, se cene še vedno držijo razmeroma visoko. Deževno vreme, ki se obeta tudi v juniju, ne dopušča posebno lepih izgledov za bodočnost.

Slama. — Nikake izpremembe.

Vino. — Na trgu ni posebne živahnosti. Vendar se cene dobremu vinu nagibajo navzgor. V dosedanjih poročilih, se za letos ne more pričakovati dobra vinska letina.

Svilodi. — Sviloprejke se letos ugodno raz-

vijajo. Tudi murva je letos bolj krepka od lanskega leta. Ni pričakovati takih cen listju, kakor lani. Vsled poplav je bilo v nekaterih pokrajinah uničenih mnogo svilogojnic. Radi tega bo letos na trgu manj blaga. Glede cen ni mogoče še ničesar prerokovati.

Živina. — Cena goveji živini primeroma nizka. Prasičem je cena porastla.

Vosek. — Slovenska čebelarska zadruga v Gorici, plačuje za kg voska do 20 lir, po kakovosti. Kupi ga vsako množino.

Sedje in zelenjave. — Šparglji in črešnje so dosegle letos ugodne cene. Prodalo se je vse blago. To nas uči, v katero smer naj nekateri naši kraji krenejo.

Gospodarski drobiž.

Slanje vlog in naložb v Italiji. — Po zadnjih podatkih so znašale hranilne vloge pri raznih hranilnih zavodih v Italiji dne 31. januarja 1926 znesek 12,473.944.000 lir, ki je bil tako le razdeljen: vloge na knjižnice 11,291.688.000 lir, vloge v tekočem računu 834,810.000 lir, v obveznicah 347,446.000 lir.

Pokrajinski gospodarski sveti se ustanovijo v državi v zmislu zakona z dne 18. aprila 1926 št. 731 (U. l. 108). Za vsako pokrajino se ustanovi en gospodarski svet z nalogo: braniti interese proizvajanja in pospeševati njegov razvoj, svetovati državnim in krajnim oblastvom v vseh vprašanjih, ki se tičejo proizvodnje. Poslovanje njegovo je razdeljeno v štiri oddelke: 1) poljedelstvo in gozdarstvo, 2) obrt in industrija; 3) trgovina in 4) delo in socialno skrbstvo. Člani sveta bodo vsled svoje službe načelniki raznih uradov in zavodov v pokrajini, ter druge osebe, ki imajo posebne v zakonu določene predpogoje, katere pa imenuje ministrstvo za narodno gospodarstvo. Za kritje stroškov svojega poslovanja imajo sveti pravico terjati posebne pristojbine od raznih potrdil, ki jih bodo izdajali, ter uvajati doklade na davek od premakljive imovine in na hišni in zemljiški davek. Pravico imajo tudi še do drugih dohodkov. — Ti sveti morejo postati važni činitelji

za razvoj splošnega gospodarstva, ako pridejo vanje pravi ljudje.

Prvo mednarodno zborovanje za proučevanje in pripravlanje umetnih gnojil se je vršilo v Rimu. Udeležili so se ga strokovnjaki in znanstveniki iz najvažnejših držav sveta. Tudi razne veletovarne umetnih gnojil so poslale na zborovanje svoje izvedence. Važnost gnojenja z umetnimi gnojili postaja od leta do leta večja. To dejstvo je prišlo na zborovanju do polnega izraza. Nas bo še zanimalo, da so na zborovanju razpravljali tudi o mednarodnem nadzorstvu nad trgovino z umetnimi gnojili. — Pri nas pa se dobijo še ljudje, ki pravijo »da prah nič ne koristi«.

Žrebanje benečanskih - vojnoodškodninskih obveznic je za letošnje leto pričelo v Rimu 21. maja t. l. Opozarjamo na to vse naše vojne oškodovance. Ker nam ni mogoče vsled pomanjkanja prostora objaviti v listu izžrebanih števil, priporočamo vojnim oškodovancem, da pridno zasledujejo naše politične liste (»Edinost«), ki prinesejo točen in popolen seznam izžrebanih dobilcev in obveznic, določenih za 100%no vnovčenje.

Ali ste že poravnali naročnino
za »Gospodarski vestnik«?

En. Prosvetno društvo "Škrjanček"
CHIAPPOVANO

GOSPODARSKI VESTNIK

GLASILO ZADRUŽNE
ZVEZE V TRSTU

Št. 6. V Gorici, dne 1. junija 1926. - Gorizia, 1 giugno 1926. Leto IV.

Izhaja mesečno. - Naročnina 10
lir letno. - Posamezna številka
po 1 liro. - Esce ogni mese.

Izdaja:
ZADRUŽNA ZVEZA V TRSTU

Uredništvo in uprava se naha-
jata v Gorici, via S. Giovanni 6./1.
na dvorišču.

Vsebina 6. številke 1926.

Furlan Janko: Dalje.	105	Štrekelj Josip: Važnost pletve	117
ZIVINOREJA:		Ing. Podgornik Anton: Ob košnji	117
Uredništvo: Živinorejci pozor! Vam v korist	106	***: Zatirajte prašno snet!	118
Dr. G. I.: Prva pomoč v hlevu (dalje)	107	VRTNARSTVO:	
Živinozdravnik dr. Legiša Mirko: Spoznanje	108	— r — n: Presajanje	119
brejosti pri goveji živini	108	DAVKI IN PRISTOJBINE:	
Živinozdravnik Gerbič Josip: Letošnja ne-	108	Gorkič France: Migljaji davkoplačevalcem	119
varna goveja piča	109	(konec)	
Dr. Marsan Matija: Skrbimo za planinske	109	GOSPODARSKI KOLEDAR:	
pašnike	109	Junij	120
MLEKARSTVO:		VPRAŠANJA IN ODGOVORI:	
Ing. Podgornik Anton: Posnemanje mleka z	110	37. O zamenjavi vlog pri avstrijski poštni	
mlečnim posnemalnikom (z dvema sli-	110	hranilnici	122
kama)	110	38. Ali velja še avstrijski zadrudni zakon?	122
ČEBELARSTVO:		39. Kje dobim kunce velike pasme?	122
Uredništvo: »Odlok«	112	40. Ali izhaja slovenski strokoven list o	
***: Kaj pravijo vremenski preroki?	112	kunčereji	122
VINOGRADNIŠTVO:		41. Kako zatrem črni palež?	123
***: Pazite na dobro modro galico!	113	42. Kdo mi priskrbi bergamoške ovce?	123
Šaj Just: Črni palež	113	43. O razdalji drevesnih nasadov na meji	
SADJARSTVO:		zemljišč	123
Dr. Vallig Peter: Dajmo dušika mladim	114	44. Kako zatrem raka na oleandru?	123
breskvam!	114	45. Kako zatrem njivsko preslico?	123
POLJEDELSTVO:		TRŽNE CENE	123
Ing. Čok Andrej: O umetnih gnojilih (dalje)	115	GOSPODARSKI DROBIŽ	124
J. F.: Gnojnična sesalka (s tremi slikami)	115		

Zavarovalnici „LE NORD“ in „ROYAL EXCHANGE“

sta najgotovejši zavarovalnici proti požaru, strelji,
in vsem drugim nezgodam.

Zastopstvo za GORIŠKO in bivšo KRANJSKO ima
HROVATIN KSIST

v GORICI, Viale XXIV Maggio št. 11 - prej ul. Treh kraljev.
Zavarovanje proti nezgodam delavcev na delu.

OKRAJNA POSOJILNICA V IDRIJI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Ustanovljena leta 1894.

Urادuje v lastnem posloplju vsak dan, izvzemši nedelje in praznike.

OBREŠTUJE hranilne vloge na knjižice po 4 $\frac{0}{10}$ čisto
vloge na tekoči račun „ 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ „

Večje in stalne vloge po dogovoru

DAVEK OD VLOG PLAČUJE ZAVOD SAM!

Izvršuje denarna nakazila v lu - in inozemstvo. — Izdaja brezplačne cirkul. nakaznice in čeke. —
Inkaso faktur in cesije terjatev.

Posojila na vknjižbo, menično porošstvo in zaslave. Trgovcem in obrtnikom otvarja pasivne
tekoče račune. — Poštini tek. račun šte. 11/1591 - Položnice komitentom na razpolago.

Najpopolnejše jamstvo za vloge.

Tvrđka „VINOAGRARIA“

v GORICI, Piazza della Vittoria (Travnik) šte. 4.

prodaja

Quassia-trske (najboljše in najcenejše sredstvo za pokončevanje listnih uši na breskvah), svinčeni arzenijat (najboljše sredstvo za zatiranje grozdnih in sadnih moljev), gumijevе trakce za cepljenje trt, cepilne nože znamke «Kunde», razna semena, orodja in čebelne panje ter druge potrebščine za sadjarje, vtrnarje, vinogradnike, živinorejce in kletarje. Posebnost: Mali in veliki posnemaľniki za mleko, dunajske škropilnice za trte s pumpo od zunaj. **Blago zajamčeno dobre kakovost. - Cene konkurenčne.**

Lastnik: **JUST UŠAJ**, enotehnik in agronom.

Zennaro & Gentilli - Trst

Največje zaloge v Julijski krajini: Steklene, porcelanaste in lončene posode, šip, zrcal, vsakovrstnega kristalnega stekla v vseh merah;

Zaloge in uradi: Via P. L. Palestrina št. 3 in 7 (bivša Via delle Acque) telefon (št. 225).

Nadrobna trgovina: Piazza Imbriani (bivša Piazza S. Giovanni) tel. št. 26-29.

Prehodne zaloge: v prosti luki št. 4.

ROJAN . Tovarna zrcal (lastno posloplje) - TRST

KMEČKA BANKA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

V GORICI, PIAZZA DE AMICIS
(prej Koren) šte. 12.

sprejema hranilne vloge ter jih obreštuje po 5 $\frac{0}{10}$, večje in na daljšo odpoved vezane vloge, po dogovoru. Dovoljuje posojila na vknjižbo in porošstvo pod ugodnimi pogoji.

Kmetje!

Tržaška kmetijska družba v Trstu
Via Torre bianca 19 ima v zalogi vse
kmetijske potrebščine.

Kmetijsko društvo v Gorici, Via
Carducci 6, drugo dvorišče, ima v zalogi
vse kmetijske potrebščine.

Prva tovarna pohištva na Goriškem

ustanovljena leta 1897.

Če si hočeš priskrbeti z malimi stroški dobro pohištvo,
obrne se na staro tvrdo

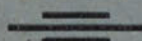
Anton Breščak,

ki ima v zalogi na izbiro popolne sobe, bodisi
fornirane ali iz različnega lesa, od najpriprostejših do
najrazkošnejših.

GORICA - Via Carducci št. 14.

Domače podjetje.

Trpežno delo.

Cene nizke.

„GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

Gorica, Via Carducci 7, I.

Lastno poslopje. — Križišče tramvaja.

Najstarejši slovenski zavod v Gorici, ustanovljen leta 1883.

Obrestuje navadne **hranilne vloge** po čistih 4°/_o. Davek plačuje zavod sam.

Na odpoved **vezane vloge** obrestuje po dogovoru najugodnejše. Sprejema vloge na **tekoči račun**.

Daje svojim članom **posojila** na vknjižbo, menice in zastave, ter jim odvarja **pasivni tekoči račun**.

Uradne ure za stranke od 9-12 in od 15-17.

Ob nedeljah, praznikih in sobotah popoldne je urad zaprt

TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
uraduje v lastni hiši ul. Torrebianca 19/1.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 4°/_o,

večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema „dinarje“ na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plača zavod sam. - Daje posojila na vknjižbo, menice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru. Na razpolago varnostne celice. Uradne ure za stranke od 8¹/₂ do 13 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt. Št. telef. 25-67.

Naš zobozdravnik,

specijalist za bolezni v ustih in na zobeh

M.U. dr. Lojz Kraigher

z nemškimi zobozdravniškimi izpitom za zobozdravniška in zobotehniška dela

v GORICI, na Travniku št. 20. I nadstropje

Starodavna tovarna tehtnic, utež in mer

GIUSEPPE FLORENZ & Co v Trstu Via Gius. Vidali 9, Tel. 13-64

z bogato izbero utež in mer tu-in inozemskih

pravilno žigosanih (cementiranih) tehtnic.

Sprejemajo se popravila vsakovrstnih tehtnic po zmernih cenah.

Tekom popraviljanja posodimo druge tehtnice popolnoma brezplačno.

SOL ZA ŽIVINO

dobite pri tobakarnarju Marcu v Gorici Via Seminario od 100 kg naprej.